

СЪВРЕМЕНЕН БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ЗА СИНТАКСИСА НА ПРЕДИКАТИТЕ ЗА ЖЕЛАНИЕ

Йовка Тишева, Марина Джонова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

tisheva@uni-sofia.bg, djonova@slav.uni-sofia.bg

Резюме. Обект на изследване в статията е аргументната структура на предикатите за желание като подклас на предикатите за психологическо състояние. Представят се техните възможни комплементи – именна, предложна фраза или комплементно изречение. Наблюденията се основават върху синтактичната реализация на предикатите *искам, желая, надявам се*. Отчита се референциалната структура на аргументите на предиката. Направени са изводи за синтактичната реализация на този подклас предикати в сравнение със синтактичната реализация на други психологически предикати с подлог експериенцер.

Ключови думи: *предикати за желание, аргументна структура, комплементи*

1. Въведение

В синтактичните изследвания съществуват различни класификации на предикатите. Те се основават на броя на аргументите: едно-, дву- или триаргументни предикати, като се търси връзка между броя и типа аргументи и семантиката на предиката. Съвременните изследвания показват, че семантиката на предиката, принадлежността му към даден аспектуален клас оказва влияние върху броя на аргументите, върху тяхната семантика и върху техния вид – какви фрази могат да заемат дадена позиция (именни, предложни фрази и/или изречения). Обект на настоящото изследване е аргументната структура на една от групите предикати за състояние – предикатите за психологично състояние. Те включват няколко подгрупи предикати: предикатите за percepция, за емоционално и ментално състояние, както и предикатите за желание (вж. Tisheva, Dzhonova 2023). Изследването е емпирично и се основава на данни, ексцерпирани от Българския национален корпус (за структурата на корпуса вж. Коева et al. 2012).

Предикатите за психологично състояние са двуаргументни предикати, но спецификите в значението на отделните семантични подгрупи се проектират в типа аргументи, които могат да имат. Съществуващите семантични класификации на предикатите и предикативите за състояние в българския език (вж. напр. Лесева и др. / Leseva et al. 2021, Стаменов / Stamenov 2021, Коева / Коева 2022, Джонова / Dzhonova 2022) представят семантичните диференциращи признаци, чрез които може да се опишат типовете състояния. Синтактичните анализи на означаващите ги предикати и предикативи конкретизират характеристиките на прилежащите им аргументи, както и на някои от възможните адюнктни пояснения. Специално внимание заслужават характеристиката на аргументите на предиката по отношение на тяхната референциална същност, както и лексикалната семантика на съществителните в аргументна позиция по отношение на признаците лице/нелице или одушевеност/неодушевеност.

В рамките на предикатите за състояние се обособяват две големи подгрупи – едноаргументни предикати като *съществувам, седя, лежа, блестя* и двуаргументни предикати. Една част от двуаргументните предикати се отличават с това, че приписват семантичната роля експериенцер на подлога. Това са т. нар. предикати за ментално състояние, които включват като подгрупи предикатите за сетивно възприятие (*виждам, усещам*), за емоционално състояние (*обичам, радвам се*), когнитивните предикати (*зная, помня*) и предикатите за желание (*искам*) (Van Valin 1997: 115).

В своето изследване се фокусираме само върху особеностите на предикатите за желание като една от подгрупите предикати за състояние с подлог експериенцер. Вторият аргумент при тези предикати може да бъде именна фраза, предложна фраза или комплементно изречение. При анализите се основаваме на класификацията на семантичните типове предикати, предложена за български от Св. Коева (Коева / Коева 2019). В нея предикатите за желание са разделени в три подгрупи: 1. *искам, желая, предпочитам* ‘желая’; 2. *възнамерявам, мисля* ‘възнамерявам’, *смятам* ‘възнамеря-

вам’; 3. *стремя се, надявам се* ‘желая’ (Коева / Коева 2019: 64). Предмет на настоящото изследване е аргументната структура на *искам* и *желая* като преходни глаголи от първата група предикати за желание, както и на *надявам се* като непреходен глагол от третата група предикати за желание. В рамките на предикатите за състояние тези глаголи се характеризират като предикати за постоянни състояния с топикален аргумент, на който е присъща характеристиката ‘психическо преживяване’ (Коева / Коева 2022: 383).

Предикатите за желание в българския език са представени и от Св. Лесева и И. Стоянова (Leseva, Stoyanova 2022: 96) с оглед на класовете предикати във Фреймнет. Те се включват в подгрупата глаголи за намерение, волеизява и желание. Като прототипен фрейм за тази група се разглеждат предикатите, изразяващи желание (*искам*). Подгрупите, които споделят същата рамка, изразяват предпочитание (*предпочитам*), намерение (*планирам*), нужда (*нуждая се*). Авторките посочват, че обикновено при глаголите за желание обектът на желание е ситуация – експериментът иска нещо да се случи. Синтактичната реализация показва, че често вторият предикат не е изразен, а е изразен само някой от неговите ядрени аргументи.

2. Аргумент в подложна позиция

При разглеждането на аргументната структура на предикатите за желание е важно да се определят характеристиките на централния аргумент на предиката, маркиран със семантичната роля експериментер. При *искам, желая, надявам се* това е подлогът. Подложната позиция може да се заеме от именна фраза. Референтът на именната фраза е одушевен, за да може да се реализира семантичната му роля експериментер. Аргументът в подложна позиция обикновено има конкретен референт, както показват следните примери:

Борислав бе дошъл да ме буди и да ми иска паспорта; *Императорът* желае да ви види преди вечеря; Ако вашият приятел е наистина това, за което го представяте, **той** ще иска информация; *Рижков* допълни, че се надява резултатите от тестовете да удовлетворят българските енергийни шефове.

Предикатите за желание допускат именната фраза в подложна позиция да има и генерична интерпретация.

Така например, ако ... брокерът желае да вдигне курса с една стъпка, то **той** ще извика само – 8 3/8; *А щурчетата* пригласяха на моето решение, казваха ми, че всичко е постижимо, когато **човек** желае нещо с толкова силна обич като моята; *Днес жената* иска да е домакиня; **Всеки** иска пари; *На какво се надява бегачът*, когато знае, че до него на старта е застанал абсолютният световен шампион?; *Явно всеки* се надява да получи своето.

Важно е уточнението във връзка с генеричната употреба на определителния член, когато се отнася до съществителни, чийто референт е лице. Както посочва Р. Ницолова, „за разлика от логическия квантор за всеобщност определителният член с генерично значение може да се използва и в изречения, чийто предикат е валиден не за всички елементи от рода, а за по-голямата част от тях, което пък допуска и изключения, т. е. значението в случая е не ‘всички’, а ‘повечето’, т. е. става дума за подмножество в рамките на рода. Това значение ще наречем относителна тоталност (цялостност) на рода (...) Сrv. *Мъжете много обичат да ходят на мач, но Иван не е стъпвал на мач*“ (Ницолова / Nitsolova 2008: 110). В случаите на относителна цялостност на рода авторката включва и някои от употребите на обобщителното местоимение *всички*: *Всички мъже* заминаха, само *Иван* остана.

Възможно е експериментерът да се означаи и с относително местоимение, което означава множество или подмножество от референти, както е при рестриктивните определителни изречения:

Само онези, които не желаят да декларират доходите си.

За тези, които не желаят да бъдат наблюдавани, вътрешността на заведението предлага уютни сепарета.

Както посочва Р. Ницолова, „ограничителните изречения характеризират antecedента по отношение на други индивиди от определен род, спомагат да се представи неговата видова отлика и да се отдели от множеството“ (Ницолова / Nitsolova 2008: 182).

В определен контекст е възможно референтът на подлога да бъде неодушевен, както е в следните примери: *Русия, Левски, част от залата, Централната банка, сърцето*. Такива структури са резултат обикновено от метонимичен пренос:

*Само жената знае каква мъка е да криеш такива мисли, да се отказваш от човека, когото желае **сърцето ти** повече от всичко друго; Нашенските реформатори изобщо не разбират какво иска от нас **Брюксел**; *Русия* не желае въстание; Разбирам, че **част от залата** желае да бъде така, но, моля ви, следвайте правилника; *Левски* иска свикване на извънредно заседание на Изпълкома на БФС; **Централната банка** се надява, че новото ръководство ще продължи по поетия път на реформи.*

Може да се обобщи, че при разглежданите три предиката за желание именната фраза в подложна позиция означава най-често лице или множество от лица. В случаите, в които името в тази позиция означава нелице, употребата му е свързана с метонимичен пренос.

3. Комплементи

Докато характеристиките на експериенцера в подложна позиция при двете изследвани подгрупи предикати са сходни, при изразяването на втория аргумент се наблюдават някои разлики между *искам, желая*, от една страна, и *надявам се*, от друга. Св. Коева посочва, че при глаголите от група 1. (*искам, желая*) възможни реализации са именна група или именна група и комплементно малко изречение. (...) За глаголите от група 3. (*надявам се, стремя се*) е възможна предложна (*към | на*) група. И двете групи глаголи могат да имат да-изречение като комплемент (Коева / Коева 2019: 64). В нашите анализи няма да представяме случаите с комплементно малко изречение. Те са обект на допълнително проучване.

Св. Лесева и И. Стоянова посочват, че вторият аргумент на предикатите за желание е пропозиция и когато е изразен с именна или предложна фраза, тази фраза представя някой от ядрените аргументи на втория предикат, напр. в изречение като *Принцът те иска утре тук* личното местоимение е външен аргумент на втория предикат – *Принцът иска ти утре да си тук* (Leseva, Stoyanova 2022: 76). Ван Валин също посочва, че именната/предложната фраза в обектна позиция при предикатите за желание представлява пропозиция (срв. *Луси иска пръстен с диамант – Луси иска да има пръстен с диамант*) (Van Valin 1997: 383).

По отношение на референциалната същност на втория аргумент при предикатите *искам* и *желая* обектът на желанието обикновено е референтна именна фраза:

Каква България искаме?; Искам тази кола; Искам си хапчето!

Именната фраза може да означава неспецифичен референт:

Какво искате?; Искам по-дълга рокля; Искам точен доклад!; Искаме природа, не искаме бетон; Непрекъснато желая и искам, във всеки един момент, по няколко неща наведнъж.

Но аз нали ти казах, че желая това, което ти желаеш!

Срещат се примери, в които референтът на именната фраза допълнение е специфичен, но е определен само за говорещия, не и за слушателя (вж. Ницолова / Nitsolova 2008: 93):

Искам от тебе една услуга.

Интересно е да се направи сравнение с глагола *жадувам*. При него освен именна фраза втория аргумент може да бъде предложна фраза с предлога *за*. Дефиницията, дадена в РБЕ (РБЕ / РВЕ 1977 – 2023), е ‘Силно, страстно желая нещо, копнея за нещо’. Ако приемем, че *желая* и *копнея* изразяват желаниа с различна интензивност, но това е свързано и с различна синтактична реализация, то *жадувам* може да изразява и двете степени. *Жадувам нещо* съответства по семантика и синтактична реализация на *желая*, докато *жадувам за* съответства на *копнея за*. Двата нюанса в значението съответстват на две синтактични реализации:

Сега беглецът жадуваше свобода, жадуваше живот; Тя не знае вече какво иска. Жадува от мъщение.

Аз жадувам за отмъщение. Толкова бе жадувала за тоя час и ето, той вече бе реалност. Разбрах, че е жадувала за скандал, за публика, за съдебно дело.

Срещат се и изречения по модела *искам нещо от някого*, в които *искам* и *желая* имат както пряко допълнение (*нещо*), така и непряко допълнение (*от някого*). В тези случаи може да се смята, че предложната фраза е кореферентна на субекта на втория предикат, срв. *Искам помощ от Иван – Искам Иван да ми помогне*, докато именната фраза (*помощ*) представлява номинализация на втория предикат.

Кажете какво искате от мен? – Искаме да сте здрав; Общините казват, че Европа иска от нас децентрализация; Той има право да иска от общината и държавата връщането на платените от него такси по прехвърлянето.

Нашите наблюдения подкрепят извода, че когато вторият предикат е изразен, предложната фраза с предлога *от* е кореферентна със субекта на подчиненото изречение (вж. по въпроса у Коева / Коева 2021: 19):

На всеки няколко години той искал от близкото село (то) да му даде най-хубавата си девойка за невеста; Съдът може да иска от ищеца (той) да представи парична или имотна гаранция в определен от него размер.

При *надявам се* името в предложната фраза обикновено е с неспецифична референция (*прекрасни резултати, снизходителност, чудо, споразумение*).

Надявам се на прекрасни резултати в бъдеще; Гомеш все се надяваше на снизходителност; Всички се надяват на чудо; Всеки би си спестил скандала, щом се надява на споразумение.

В повечето случаи, когато обектът включва референтно име (*По-лековерните се надяваха на християнското му чувство*), предикатът се реализира със значение ‘разчитам на някого/нещо’, но се срещат и отделни примери, в които *надявам се* се реализира с основното си значение и при референтен обект:

Борбата срещу папа Григорий му даваше право да се надява на тази помощ.

Предикатите за желание от първата подгрупа (*искам, желая*) могат да имат комплемент винително местоимение. В това отношение в рамките на психологичните предикати показват сходство с предикатите за знание (срв. *зная те, помня те*):

Жадуваш я, когато я нямаш; Не те искам в дома си; Все такъв те искам; Искам ги при мен с наведени глави.

Важно е да се отбележи, че в тези случаи референтът на местоимението/предложната фраза често е одушевен, обикновено лице. Тук *жадувам* отново показва възможност за две синтактични реализации – с винително местоимение или с предложна фраза: *Жадувам те / жадувам за тебе, моя любов*. Както беше посочено, това е свързано с два нюанса в значението на предиката.

По отношение на комплементните изречения предикатите за желание допускат комплементно *да*-изречение в аргументна позиция. При представянето на комплементите в български Р. Ницолова включва разглежданите тук предикати в т. нар. *каузативни* предикати, които означават „предизвикване на промяна в действителността“ за разлика от *менталните* предикати, при които субектът „отразява действителността, в която се включва и самият човек с неговия духовен свят“ (Ницолова / Nitsolova 2008: 263). Предикатите за желание са включени в подгрупата на *проективно каузативните* предикати, които означават желанието на говорещия да предизвика промяна в действителността (*искам, желая, стремя се, жадувам* и др.) (Ницолова / Nitsolova 2008: 263). Това е причината при предикати като *искам* и *желая* комплементното изречение да се въвежда със съюза *да*, който в случая е знак, че подчиненото изречение се свързва с пресупозицията за нефактивност, т. е. действието в него е желано (вж. Ницолова / Nitsolova 2008: 268). Обектът на желание е ситуация или действие, което субектът иска да се извърши или да се случи.

Искам да се завърна в България; Искат хората да се страхуват от него; Защото народът не иска да бъде разделян и владян; Исках да бъдем щастливи завинаги; Искаше нещата да са различни.

Вие сам разбирате, че аз искрено желая да станем приятели; Налага се изводът, че работни места има, но регистрираните безработни просто не желаят да ги заемат.

Жадувах да видя Италия, да докосна древните монументи.

При втората група предикати за желание като *надявам се* са възможни както комплементни *че*, така и *да*-изречения.

Пристигаш, изучаваши ситуацията и се надяваши прогнозите да са верни; Надявах се наистина да се забавлявам; Надявам се хората да не ме намразят; Надявам се да е така, но ми е трудно да си го представя.

Надяваше се, че въжето ще издържи; Надявам се, че в почивния дом имате видеокасетофон; Надявам се, че не си я продал.

Посочените примери показват, че ситуацията, представена от комплементното изречение, винаги е свързана с реализацията на бъдещо действие, понякога е свързана с очакванията на говорещия за положението на нещата в действителността. Това позволява въвеждането на подчиненото изречение с *че* (срв. *Надявам се, че прогнозите са верни; Надявам се, че е така; Надявам се въжето да издържи.*). Употребата на съюза *че* при предикати като *надявам се, очаквам* е свързано с характера на съюза, който, както посочва Р. Ницолова, не е знак за фактивност, а сочи, че комплементът с него е немаркиран с пресупозицията за нефактивност (т. е. определя се като не-нефактивен комплементизатор). Поради това съюзът *че* свързва както фактивни, така и в определени случаи – нефактивни предикати и комплементи (Ницолова / Nitsolova 2008: 268).

Изследваните от нас данни показват, че *искам* и *желая* допускат и подчинени изречения, въведени със свободни релативи (*каквото, което*):

*Можем да се преструваме, както си искаме, и да желаем **каквото** си искаме, но основният екзистенциален факт си остава – не можем да знаем; Да загине, задето желае **каквото** не му се пада!; Ще престана да желая **каквото** съм пожелал;*

*И искайте, не се стеснявайте да искате **каквото** ви е нужно!; Тръгнеш ли сред хората, те дори и да знаят, по навик ще искат от теб **каквото** им хрумне; А от мене искайте **каквото** ви е нужно; По-добре искай от мене **каквото** желаеш и аз ще изпълня желанието ти!; Няма да се уморя и докато съм жив, ще искам **което** е нужно.*

Този тип изречения заемат по-особено място сред подчинените изречения. Както посочва Св. Коева, те могат да се интерпретират като определителни към допълнение, което липсва (Коева / Коева 2001: 145; Коева / Коева 2017). В посочените примери неизразеното допълнение има най-обща референция и се изразява описателно с изречение. За разлика от примерите с комплементно *да*- или *че*-изречение, тук *каквото им хрумне, каквото желаеш* биха могли да се номинализират само с местоимение (*това, нещо, всичко*), което не предава напълно значението на подчиненото изречение.

4. Заключение

Може да се обобщи, че предикатите за желание имат сходна аргументна структура с останалите ментални предикати – предикатите за сетивно възприятие, предикатите за емоция и когнитивните предикати. Те имат двуаргументна структура, като подлогът е със семантичната роля експериенцер. Комплементите на предикатите от подгрупата *искам, желая* и подгрупата *надявам се* са референтни именни фрази. Тъй като вторият аргумент при предикатите за желание е пропозиция, в тази позиция може да има и комплементно *да*-изречение, свързано с пресупозицията за нефактивност. По това тези предикати се отличават от предикатите за емоция, както и от предикатите за сетивно възприятие, които допускат и фактивни подчинени изречения със съюза *че* или косвени въпроси. Предикатите като *надявам се* представляват отделна подгрупа в рамките на предикатите за желание. Те допускат както комплементни *да*-изречения, така и *че*-изречения. В тези случаи се смята, че съюзът *че* е немаркиран с признака фактивност.

Цитирана литература / References

- Генадиева-Мутафчиева 1983: Генадиева-Мутафчиева, З. Сложно съставно с подчинено допълнително изречение. – В: *Граматика на съвременния български книжовен език. Т. 3. Синтаксис*. София: Издателство на БАН, с. 328 – 347. (Genadieva-Mutafchieva 1983: Genadieva-Mutafchieva, Z. Slozhno sastavno s podchineneno dopalnitelno izrechenie. – In: *Gramatika na savremenniya balgarski knizhoven ezik. T. 3. Sintaksis*. Sofia: Izdatelstvo na BAN, pp. 328 – 347.)
- Джонова 2022: Джонова, М. Предикативи за състояние в български – синтактично описание. – *Известия на Института за български език*, т. 35, с. 122 – 140. (Dzhonova 2022: Dzhonova, M. Predikativi za sastoyanie v balgarski – sintaktichno opisanie. – *Izvestia na Instituta za balgarski ezik*, v. 35, pp. 122 – 140.)
- Джонова, Тишева 2022: Джонова, М., Й. Тишева. Аргументна структура на някои двойки психологически предикати и предикативи. – *Български език*, Приложение, с. 390 – 410. (Dzhonova, Tisheva 2022: Dzhonova, M., Y. Tisheva. Argumentna struktura na nyakoi dvoyki psihologicheski predikati i predikativi. – *Balgarski ezik*, Prilozhenie, pp. 390 – 410.)
- Коева 2001: Коева, Св. Типология на подчинените изречения. – В: Коева, Св. (съст.) *Съвременни синтактични теории*. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, с. 144 – 163. (Koeva 2001: Koeva, Sv. Tipologia na podchinenite izrechenia. – In: Koeva, Sv. (sast.) *Savremenni sintaktichni teorii*. Plovdiv: UI „Paisiy Hilendarski“, pp. 144 – 163.)
- Коева 2017: Коева, Св. Семантична и структурна характеристика на релативите в български. – В: *Доклади от Юбилейната научна сесия „Съвременни тенденции в езиковедските изследвания“* (посветена на 85 години от рождението на проф. д.ф.н. Йордан Пенчев, 10 – 11 ноември, Паисиеви четения 2016, Пловдив). София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 196 – 219. (Koeva 2017: Koeva, Sv. Semantichna i strukturna harakteristika na relativite v balgarski. – In: *Dokladi ot Yubileynata nauchna sesia „Savremenni tendentsii v ezikovedskite izsledvania“* (posvetena na 85 godini ot rozhdenieto na prof. d.f.n. Yordan Penchev, 10 – 11 noemvri, Paisievi chetenia 2016, Plovdiv), Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, pp. 196 – 219.)
- Коева 2019: Коева, Св. Комплементите в български. – В: *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“*, т. 2. София: Издателство на БАН „Проф. М. Дринов“, с. 57 – 68. (Koeva 2019: Koeva, Sv. Komplementite v balgarski. – In: *Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsia na Instituta za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“*, v. 2. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. M. Drinov“, pp. 57 – 68.)
- Коева 2021: Коева, Св. Към типологичен анализ на комплементността в български. – В: *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“*, т. 2. София, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 13 – 27. (Koeva 2021: Koeva, Sv. Kam tipologichen analiz na komplementnostta v balgarski. – In: *Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsia na Instituta za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“*, t. 2. Sofia, Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, pp. 13 – 27.)
- Коева 2022: Коева, Св. Семантична класификация на предикатите за състояние в български. – *Български език*, Приложение, с. 367 – 389. (Koeva 2022: Koeva, Sv. Semantichna klasifikatsia na predikatite za sastoyanie v balgarski. – *Balgarski ezik*, Prilozhenie, pp. 367 – 389.)
- Лесева и др. 2021: Лесева, Св., Хр. Кукова, И. Стоянова. Предикатите за състояние в съвременните лингвистични теории (I). – *Български език*, № 3, с. 120 – 134. (Leseva et al. 2021: Leseva, Sv., Hr. Kukova, I. Stoyanova. Predikatite za sastoyanie v savremennite lingvistichni teorii. – *Balgarski ezik*, № 3, pp. 120 – 134.)
- Ницолова 2008: Ницолова, Р. Проблематика на сложните изречения с комплемементи в българския език. – *Јужнословенски филолог*, с. 261 – 272. (Nitsolova 2008: Nitsolova, R. Problematika na slozhnite izrechenia s komplementi v balgarskia ezik. – *Juzhnoslovenski filolog*, pp. 261 – 272.)
- РБЕ 1977 – 2023. *Речник на българския език*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“ <<http://ibl.bas.bg/rbe/>> [28.02.2024]. (RBE 1977 – 2015. *Rechnik na balgarskiya ezik*. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“ <<http://ibl.bas.bg/rbe/>> [28.02.2024])
- Стаменов 2021: Стаменов, М. Конструкциите с предикативи за психически състояния в българския език – номенклатура и диференциални характеристики. – *Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, № 10, pp. 76 – 113. (Stamenov 2021: Stamenov, M. Konstruktsiite s predikativi za psihicheski sastoyania v balgarskia ezik – nomenklatura i diferentsialni harakteristiki. – *Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, № 10, pp. 76 – 113.)
- Тишева, Джонова 2022: Тишева, Й., М. Джонова. Syntactic realisation of stative predicates in Bulgarian (towards a lexical meaning ontology). – В: Коева, Св., Е. Иванова, Й. Тишева, А. Циммерлинг (ред.). *Онтология на ситуациите за състояние – лингвистично моделиране. Съпоставително изследване за български и руски*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 180 – 210. (Tisheva, Dzhonova 2022: Tisheva, Y., M. Dzhonova. Syntactic realisation of stative predicates in Bulgarian (towards a lexical meaning ontology). – In: Koeva, Sv., E. Ivanova, Y. Tisheva, A. Zimmerling (eds.). *Ontologia na situatsiite za sastoyanie – lingvistichno modelirane. Sapostavitelno izsledvane za balgarski i ruski*. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, pp. 180 – 210.)

- Koeva et al. 2012: Koeva, Sv., I. Stoyanova, Sv. Leseva, T. Dimitrova, R. Dekova, E. Tarpomanova. The Bulgarian National Corpus: Theory and Practice in Corpus Design. – *Journal of Language Modelling*, Vol. 0, No. 1, pp. 65 – 110.
- Leseva, Stoyanova 2022: Leseva, Sv., I. Stoyanova. Stative verbs: conceptual structure, hierarchy, systemic relations. – В: Коева, Св., Е. Иванова, Й. Тишева, А. Циммерлинг (ред.). *Онтология на ситуациите за състояние – лингвистично моделиране. Съпоставително изследване за български и руски*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 68 – 114. (Leseva, Stoyanova 2022: Leseva, Sv., I. Stoyanova. Stative verbs: conceptual structure, hierarchy, systemic relations. – In: Koeva, Sv., E. Ivanova, Y. Tisheva, A. Zimmerling (eds.). *Ontologia na situatsiite za sastoyanie – lingvistichno modelirane. Sapostavitelno izsledvane za balgarski i ruski*. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, pp. 68 – 114.)
- Tisheva, Dzhonova 2023: Tisheva, Y., M. Dzhonova. Towards ontology of states: Experiencer verbs in Bulgarian – *Bulletin of the Transilvania University of Brasov. Series IV: Philology and Cultural Studies*, 16, issue 1, pp. 23 – 38.
- Van Valin, La Polla 1997: Van Valin, R. D., Jr., R. J. La Polla. *Syntax: structure, meaning and function*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Vendler 1967: Vendler, Z. *Linguistics in Philosophy*. Ithaca, NY: Cornell University Press.

ON THE SYNTAX OF DESIDERATIVE PREDICATES

Yovka Tisheva, Marina Dzhonova

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

tisheva@uni-sofia.bg, djonova@slav.uni-sofia.bg

Abstract. The article treats the argument structure of desiderative predicates in Bulgarian as a subclass of psychological state predicates. Their possible complements – nominal phrase, prepositional phrase or a complement clause – are presented. The observations are based on the syntactic realization of the predicates *искам* ‘want’, *желая* ‘wish’, *надявам се* ‘hope’. The referential structure of the predicate arguments is taken into account. A conclusion about the syntactic realization of this subclass of predicates in comparison with the syntactic realization of other predicates with experiencer subject is made.

Keywords: *desiderative predicates, argument structure, complements*

Prof. Yovka Tisheva, PhD, Assoc. Prof. Marina Dzhonova, PhD
Department of Bulgarian Language
Faculty of Slavic Studies
Sofia University “St. Kliment Ohridski”
15 Tsar Osvoboditel Blvd.
Sofia 1504
Bulgaria

<https://doi.org/10.7546/ConfIBL2024.01>